

Zagreb, 1. lipnja 2010. godine

Mišljenje sindikalnih središnjica o posljedicama izmjena Zakona o radu

Prema Prijedlogu izmjene ZOR-a razabiru se dva osnovna cilja:

1. Ukinuti institut produžene primjene kolektivnih ugovora (osim iznimaka kada primjenu stranke izričito ugovore, ali i tada najduže šest mjeseci)
2. Mogućnost otkazivanja i kolektivnih ugovora sklopljenih na određeno vrijeme.

Navedenim prijedlogom Zakona ograničava se sloboda ugovaranja definirana Konvencijom MOR-a broj 98. (članak 4.) i člankom 7. Zakona o radu, na način da se izrijeком propisuje kako se odredba članka 7. ZOR-a (o primjeni za radnika najpovoljnijeg prava) neće primjenjivati kod ugovaranja vremena važenja produžene primjene pravnih pravila kolektivnog ugovora.

Članak 4. Konvencije MOR-a broj 98. glasi: „U skladu s nacionalnim uvjetima moraju se, ako je potrebno, poduzimati odgovarajuće mjere za poticanje i promicanje punog razvoja i upotrebe mehanizama dobrovoljnog pregovaranja između poslodavaca i udruga poslodavaca i udruga radnika u cilju utvrđivanja uvjeta zaposlenja kolektivnim ugovorima.“

Dakle, u Konvenciji se stavlja naglasak na dobrovoljno pregovaranje, a u Prijedlogu izmjena ZOR-a, naglasak se stavlja na državnu regulaciju (sužavanje) područja ugovorne autonomije stranaka, na način da se strankama propisuju uvjeti, rokovi i dosezi rezultata njihovih pregovora.

Odredbe članka 4. predstavljaju nasilje nad voljom stranaka kolektivnog ugovora. Dakle, ako se i ugovori produžena primjena pravila kolektivnog ugovora, to može biti najduže šest mjeseci. Kome to treba? Možda samo državi koja nema povjerenja u državne službenike i uprave poduzeća koji je zastupaju u kolektivnim pregovorima.

Posljedice ovakvog postupanja Vlade RH su sljedeće:

1. Novim prijedlogom ZOR-a Vlada RH krši međunarodne ugovorne obveze preuzete Konvencijom MOR-a br. 98. te Europskom socijalnom poveljom kojima se štiti sloboda i dobrovoljnost pregovaranja;
2. Izravno se stavlja izvan snage odredba članka 7. ZOR-a o primjeni najpovoljnijeg prava što će za posljedicu imati sniženje postojeće razine prava radnika;
3. Ad hoc zakonodavnim intervencijama narušava se načelo pravne sigurnosti;
4. Vlada u nedovoljno uređeni sustav uvodi rješenja koja će izazvati još veću nesigurnost (neuređeno pravosuđe, jačanje kapaciteta socijalnog dijaloga, itd.);
5. Svoje razumijevanje postojeće situacije sindikati su već dosada, i uz postojanje produžene primjene pravnih pravila, pokazali kroz brojne sporazume koje su u uvjetima krize sklapali u svrhu očuvanja radnih mjesta;

6. Stupanjem ovih izmjena ZOR-a na snagu očekuje se znatno smanjivanje broja kolektivnih ugovora i povećanje broja pravilnika o radu koje jednostrano donose poslodavci, a što je protivno poimanju uređenja radnih odnosa u EU koje se temelji na slobodi ugovaranja, što će za posljedicu imati gubitak industrijske demokracije i vraćanje na industrijski totalitarizam;
7. Izmjenama ZOR-a otvara se mogućnost da radnici izgube ugovorenu, višu razinu prava, odnosno razna materijalna i ostala prava iz radnog odnosa koja nisu uređena ZOR-om, a kao što su: naknada troškova prijevoza na posao i s posla, dodatak na plaću za ostvareni staž (minuli rad), topli obrok, božićnica, uskrsnica, regres, jubilarna nagrada, dar za djecu, veći broj dana godišnjeg odmora i plaćenog dopusta, terenski dodatak, dnevnica, naknada za odvojeni život, razne jednokratne pomoći (primjerice zbog dugog bolovanja), veća otpremnina, duži otkazni rokovi, uvećanje plaće zbog prekovremenog rada, rada noću, nedjeljom i blagdanima; veća razina zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, itd.